

Munkahelyi együtt döntés Németországban

A munkahelyi együtt döntés mindenkit érint – a külföldi és a német munkavállalókat egyaránt. Ugyanis az üzemi tanácsok a vállalat valamennyi munkavállalójáért működnek. De mi is valójában az üzemi tanács? Milyen feladatokat lát el és milyen előnyökkel jár? A Német Szakszervezetek Szövetsége (Deutsche Gewerkschaftsbund, DGB) egyszerű és érthető tájékoztatást nyújt – 11 különböző nyelven.

1. Mi az az üzemi tanács?

Az üzemi tanács képviseli a munkavállalók érdekeit a munkahelyen, és a nevükben tárgyalhat a munkáltatóval. Ezért olyan jogokkal rendelkezik, amelyeket külön törvény (a Társaságok szervezetéről szóló törvény (Betriebsverfassungsgesetz)) rögzít, és amelyeket a munkáltatónak be kell tartania. Ezek az úgynevezett együtt döntési jogok. Ezért is nevezzük az üzemi tanácsok munkáját munkahelyi együtt döntésnek. Németországban a munkavállalók négyévente titkos szavazással választhatnak üzemi tanácsot. Az üzemi tanácsok minden munkavállalóért kiállnak, származástól vagy tartózkodási jogcímtől függetlenül. Kiállnak a kölcsönzött munkavállalókért is.

2. Milyen feladatokat lát el az üzemi tanács?

Általában az üzemi tanács biztosítja, hogy a munkáltató betartsa a munkavállalók javát szolgáló valamennyi elő-

írást, azaz a törvényeket, kollektív szerződéseket, vállalati megállapodásokat stb.

Bizonyos kérdésekben a munkáltatónak csak tájékoztatnia kell az üzemi tanácsot, illetve konzultálnia kell vele. Fontos: Minden elbocsátás előtt konzultálni kell az üzemi tanáccsal. Más területeken az üzemi tanács szélesebb körű jogokkal rendelkezik, és konkrét döntésekbe is beleszólhat – ezért is beszélünk együtt döntési jogokról:

- Munkaidő, műszakbeosztás és túlórák
- Besorolás, teljesítménybónuszok és teljesítménybérezés
- Képzés és továbbképzés
- Munkavédelem
- Adatvédelem
- Munkafolyamatok és a munkahelyek kialakítása

Az üzemi tanácsnak arra is figyelemmel kell lennie, hogy a munkavállalókat ne érje hátrányos megkülönböztetés például a származás, nemzetiség, nem, szexuális identitás, vallás, politikai meggyőződés vagy szakszervezeti tevékenység alapján. Feladatai közé tartozik továbbá a külföldi munkavállalók integrációjának előmozdítása, valamint annak biztosítása, hogy a munkáltató a munkahelyi rasszizmus ellen fellépjen.

3. Milyen jogai vannak az üzemi tanácsnak?

Csak az üzemi tanácsok, és nem az egyes munkavállalók gyakorolhatják a törvényben meghatározott együttdöntési jogokat. Üzemi tanács nélkül nincs valódi együttdöntés.

Ha az üzemi tanácsot megválasztották, a munkáltató nem oszthatja fel.

4. Milyen előnyöket nyújt Neked az üzemi tanács?

Az üzemi tanáccsal rendelkező vállalatok

- átlagosan több bért fizetnek, mivel itt gyakrabban van hatályban kollektív szerződés;
- biztonságosabb munkahelyekkel rendelkeznek;
- átláthatóbbak és igazságosabbak;
- szabályozzák a foglalkoztatói nyugdíjat;
- lehetővé teszik a munka és a magánélet közötti jobb egyensúlyt;
- több továbbképzést kínálnak;
- termelékenyebbek;
- többet fektetnek be környezetvédelmi intézkedésekbe.

Ha kérdésed vagy problémád van a munkahelyeden, bármikor fordulhatsz az üzemi tanácshoz.

5. Hány munkavállaló esetén áll fenn az üzemi tanácshoz való jog?

Üzemi tanács minden olyan vállalatnál választható, ahol öt vagy több munkavállaló dolgozik. Az üzemi tanács mérete a munkavállalók számától függ:

- 5–20 alkalmazott: 1 üzemi tanács tag
- 21–50 alkalmazott: 3 üzemi tanács tag
- 51–100 alkalmazott: 5 üzemi tanács tag
- 101–200 alkalmazott: 7 üzemi tanács tag
- stb.

Minél több munkavállaló van, annál nagyobb az üzemi tanács is.

6. Ki választhatja meg az üzemi tanácsot?

A választáson minden, 16. életévét betöltött munkavállaló részt vehet. Az állampolgárság nem játszik szerepet. A választáson szavazhatnak továbbá:

- szakképzésben részt vevő tanulók
- részmunkaidős munkavállalók
- határozott idejű munkaszerződéssel rendelkező munkavállalók
- kölcsönzött munkavállalók, akik több mint 3 hónapja a vállalatnál dolgoznak

7. Ki lehet az üzemi tanács tagja?

Az üzemi tanács tagjelöltjeinek legalább 18 évesnek kell lenniük, és legalább hat hónapja a vállalatnál kell dolgozniuk.

Aki az üzemi tanács tagja vagy az üzemi tanács tagjelöltje különleges felmondási védelmet élvez. A részletekért forduljatok a Német Szakszervezetek Szövetsége tagszervezeteihez:

<http://www.dgb.de/gewerkschaften-im-dgb>

8. Mikor lehet üzemi tanácsot választani?

Az üzemi tanáccsal nem rendelkező vállalatoknál az első választás bármikor megtartható.

A meglévő üzemi tanácsok esetében országszerte négyévente tartanak választásokat – legközelebb a 2026 márciusa és májusa közötti időszakban.

9. Minden vállalatnál van üzemi tanács?

Sajnos sok vállalatnál nincsen üzemi tanács. A kisvállalkozások, például a fogorvosi rendelők, dohányboltok, vízvezeték-szerelő vállalkozások gyakran ötnél kevesebb munkavállalót foglalkoztatnak. A valamivel nagyobb vállalatoknál gyakran azért nincs üzemi tanács, mert a munkavállalók ezt nem tartják szükségesnek. Vagy egyszerűen nem merik kezdeményezni a választást. A nagyobb vállalatoknál, különösen az iparban, szinte mindig van üzemi tanács.

Az üzemi tanács választását a munkavállalóknak kell kezdeményezniük.

A munkáltatónak semlegesnek kell maradnia. Mindenféle beavatkozás tilos. Ha meg akarja akadályozni az üzemi tanács megalakulását, akkor büntetőjogi felelősségre vonható!

10. Mi a különbség az üzemi tanács és a szakszervezet között?

Az üzemi tanácsot az összes munkavállaló választja, és az valamennyi munkavállalót képviseli az adott vállalatnál.

A szakszervezet viszont nem egy vállalathoz kötődik, hanem egy vagy több ágazatért felelős. Ott a szakszervezet az összes munkavállaló érdekeit képviseli, és tárgyalásokat folytat például olyan kollektív szerződésekről, amelyek többek között a béreket, a heti munkaidőt és a szabadságra való jogosultságot szabályozzák, és amelyek az

adott ágazat munkavállalóira vonatkoznak. Bárki tagja lehet egy szakszervezetnek. Németország nyolc legnagyobb szakszervezete tagja a Német Szakszervezetek Szövetségének (DGB):

- Vasúti és Közlekedési Szakszervezet (Eisenbahn- und Verkehrsgewerkschaft – EVG)
- Rendőrszakszervezet (Gewerkschaft der Polizei – GdP)
- Oktatási és Tudományos Dolgozók Szakszervezete (Gewerkschaft Erziehung und Wissenschaft – GEW)
- Építőipari, Mezőgazdasági és környezeti Ágazati Szakszervezet (IG Bauen-Agrar-Umwelt – IG BAU)
- Bánya-, Energia- és Vegyipari Ágazati Szakszervezet (IG Bergbau-Chemie-Energie – IG BCE)
- Fémipari Szakszervezet (IG Metall – IGM)
- Élelmezés, Élvezeti Cikkék és Vendéglátóipari Szakszervezet (Nahrung-Genuss-Gaststätten – NGG)
- Egyesült Szolgáltatóipari Szakszervezet (Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft – ver.di)

Az üzemi tanács és a szakszervezet nagyon hasonló célokat követnek. Az üzemi tanácsok létrehozását gyakran támogatják a szakszervezetek. Ezenkívül a szakszervezetek például szemináriumokat is tartanak az üzemi tanácsok munkájáról, valamint tájékoztatást és tanácsadást nyújtanak az üzemi tanácsoknak.